BEDŘICH SMETANA

MÁ VLAST

МОЯ ОТЧИЗНА

MEIN VATERLAND • MY COUNTRY

MA PATRIE

PIANO 2 MS
(KAREL ŠOLC)

1974

EDITIO SUPRAPHON • PRAHA

EXPORT – ARTIA – PRAGUE

Vyšehrad, mytická skála, jež se tyčí nad Vltavou, vyvolává v básníkově představě vidinu slávy i úpadku prvního sídla českých knížat.

Vltava líčí vznik a další tok nejčeštější řeky. Skladatel ji sleduje od počátečních drobných pramének, líčí krajinu, kterou protéká, i život na březích řeky, lesní honbu, lidovou slavnost, poetický rej rusalek za měsíční noci, dramatické víry Svatojánských proudů, až po mohutný tok řeky při vstupu do hlavního města, kde ji vítá starobylý Vyšehrad. Vltava mizí pak oku básníkovu, vlévajíc se mohutným tokem do Labe.

Šárka zhudebňuje starou báj o amazonce, která hoří pomstychtivostí proti celému mužskému pokolení. Dá se od svých družek přivázat ke stromu, aby předstíraným nářkem vzbudila soucit a zlákala Ctirada, který se blíží se svými zbrojnoši. Její záměr se zdaří, a když pak Ctirad se svou družinou ulehnou ke spánku, zavolá v úkrytu čekající dívky, které vykonají své dílo zkázy.

Z českých luhů a hájů je oslavnou básní na krásu české krajiny, poesii jejích lesů i úrodných nížin, v nichž se volně rozléhá zpěv a veselí pracujícího lidu. „Každý může ze skladby té vykreslit, co mu libo", píše Smetana, „básník má volnou cestu před sebou, arciť musí skladbu v jednotlivostech sledovat."

Tábor je symbolem nejslavnější éry české minulosti, doby husitských bojů, kdy český národ, přesvědčen o pravdivosti své víry, odolával přesile obklopujících ho nepřátel. Slavný husitský chorál „Kdož jste boží bojovníci" je mottem celé skladby, symbolem neústupné tvrdosti, s níž husité bránili své právo na nabytou pravdu.

Blaník, poslední báseň cyklu, vyrůstá z téhož motivu husitské písně. Husitští hrdinové, které přemohly teprve domácí nesváry, se ukryjí v hoře Blaníku, kde čekají na chvíli, kdy bude zemi nejhůře. V slavném pochodu nastupují pak k záchraně vlasti. Téma husitského chorálu se spojí v závěru s úvodním motivem Vyšehradu k závěrečné apoteoze vzkříšeného národa, jeho budoucího štěstí a slávy. F. B.

Вышеград, мифический утес, возвышающийся над Влтавой, вызывает в воображении поэта видение славы и упадка этой первой резиденции чешских князей.

Влтава рисует зарождение и дальнейшее течение реки, этой самой чешской из рек. Композитор начинает с первоначальных истоков мелких ручейков ее; далее описывает местность, через которую река протекает, и жизнь русалок в лунную ночь, драматические водовороты Святоянских порогов и, наконец, могущественное течение реки при вступлении в столицу, где ее приветствует древний Вышеград. Влтава исчезает перед взором поэта, вливаясь могучим течением в Эльбу.

Шарка симфоническая поэма, в которой композитор воссоздал в музыке древнее предание о мужественной женщине, горящей желанием мести всему мужскому поколению. Шарка повелевает своим подругам привязать себя к дереву, чтобы притворным своим плачем она могла возбудить сострадание и любовь Цтирада, приближающегося со своими оруженосцами. Ее замысел удается и когда, вслед затем, Цтирад со своей дружиной погружаются в сон, Шарка вызывает из укрытия ожидающих ее сигнала соратниц, которые затем бежзалостно истребляют своих вратов.

Из чешских лугов и лесов — она, посвященная красоте чешской земли, поэзии ее лесов и плодородных равниц, в которых свободно развивается пение и веселье трудящегося народа. «Каждый имеет полную возможность выбрать из произведения что ему угодно», — пишет Сметана, — «перед поэтом простирается свободный путь, но все же ему необходимо прислушиваться ко всем отделным частям произведения.»

Табор симболизирует самую славную эпоху чешской истории, эпоху гуситских войн, когда чешский народ, убежденный в правдивости своей веры, одолевал превосходство сил его врагов. Знаменитый гуситский хорал «Воители Господни» составляет мотто всего произведениа, симболизирует неуступчивое упорство которым Гуситы обороняли свое право на завоеванную ими истину.

Бланик, последняя поэма цикла, вырастает из того же мотива гуситской песни. Гуситские герои, которых превозмогли лишь собственные междоусобия, укрылись в горе Бланик, где ожидают наступления момента, когда родина их будет в наибольшей опасности. Торжественным маршем выступают они к защите родины. Тема гуситского хорала сливаетя в финале с вступительным мотивом Вышеграда к заключительному апофеозу воскрешего народа, его будущей славы и благополучия. Ф. Б.

Vyšehrad, ein mythischer, über der Moldau aufragender Felsen, ruft in der Vorstellung des Dichters der Vision der Blüte und des Verfalls des ersten Sitzes der böhmischen Fürsten hervor.

Vltava (die Moldau). Hier wird der Ursprung und der weitere Lauf dieses wahrhaft tschechischen Flußes geschildert. Der Komponist folgt dem Lauf der Moldau von ihren kleinsten Quellen an, schildert die Landschaft, durch die sie fließt, das Leben an den Ufern des Flußes, eine Jagd im Walde, ein Volksfest, den poetischen Reigen der Flußnixen in der Mondnacht, die dramatischen Strudel der St. Johannes-Stromschnellen, bis zu dem mächtigen Strom beim Eintritt in die Hauptstadt, wo die Moldau vom altberühmten Vyšehrad begrüßt wird. Dann entschwindet den Blicken des Dichters der Fluß, der sich in mächtigem Lauf in die Elbe ergießt.

Šárka. In dieser Dichtung wird die Sage von der in Rachgier gegen das ganze männliche Geschlecht entbrannten Amazone geschildert. Sie läßt sich von ihren Gefährtinnen an einen Baum fesseln um mit vorgetäuschten Wehklagen den mit seinen Waffengenossen herannahenden Ctirad herbeizulocken und sein Mitleid zu erwecken. Ihr Anschlag gelingt, und als sich Ctirad mit seinem Gefolge zur Ruhe legt, ruft sie die im Hinterhalt verborgenen Gefährtinnen herbei, die dann das Werk der Vernichtung vollziehen.

Z českých luhů a hájů (Aus Böhmens Hain und Flur), ist ein Festpoem, in dem die Schönheit der tschechischen Gegend besungen wird, die Poesie ihrer Wälder und fruchtbaren Fluren, in denen der Gesang und das freudige Treiben des arbeitenden Volkes hallt. „Jeder kann sich nach diesem Werk vorstellen, was ihm beliebt", schreibt Smetana, „dem Dichter steht der Weg frei, er muß allerdings die Komposition in den Einzelheiten verfolgen."

Tábor ist das Symbol der ruhmreichsten Ära der tschechischen Vergangenheit, der Zeit der Hussitenkämpfe, als das tschechische Volk, überzeugt von der Wahrhaftigkeit seines Glaubens, der Übermacht seiner Feinde standhielt. Der berühmte Hussitenchoral „Kdož jste boží bojovníci" (Die ihr Gottes Streiter seid) ist das Motto der ganzen Komposition, das Symbol der unbeugsamen Hartnäckigkeit, mit der die Hussiten ihr Recht auf die errungene Wahrheit verteidigten.

Blaník, die letzte Dichtung des Zyklus, wächst aus demselben Motiv des Hussitenlieds hervor. Die hussitischen Helden, die erst die heimatlichen Zwistigkeiten überwunden haben, verbergen sich im Berge Blaník und harren des Augenblicks, da das Vaterland in die größte Gefahr gerät. In feierlichem Marsch ziehen sie zur Rettung des Vaterlandes aus. Das Thema des Hussitenchorals verbindet sich am Schluß mit dem Eingangsmotiv aus dem Vyšehrad zu der Schlußapotheose des wiedererstandenen Volkes, seines künftigen Glücks und Ruhmes. F. B.

Vyšehrad is the half-legendary rock, towering above the Vltava, awakening in the poet dreams of its glory and final fall as the original seat of the Czech princes.

Vltava describes the source and further course of our most famous river. The composer follows it from its origins as a tiny hill stream, and pictures for us life on its banks, the forest hunt, the village wedding, the poetic vision of water-nymphs bathing in the moonlight, the roaring flood of the Rapids of St. John, till the river is greeted by historic Vyšehrad. Then the Vltava gradually fades from the poet's sight, lost in the greater flood of the Elbe.

Šárka sets to music the old legend of the knightly maiden, burning for revenge upon the whole race of men. She bids her warrior maidens bind her to a tree, so that in her pretended distress she may awake the pity of, and atract into ambush, the Knight Ctirad. As his men are asleep, she calls up her warrior maidens, who have been concealed at hand, to their work of blood and slaughter.

From Bohemia's Woods and Fields describes the beauties of the Czech countryside, the poetry of its woods and fertile valleys, filled with the songs and simple joys of the countryfolk. "You may imagine whatever you will when listening to this work", wrote Smetana, "the poet has a free road before him, though he must follow the music in its episodes and details."

Tábor describes the most famous era of Czech history, that of the Hussite Wars, when the Czech Protestants, persuaded of the truth of their beliefs, drove back the enemies who surrounded them and exceeded them in numbers. The Hussite battlehymn "Are ye not the Warriors of God?" is the motto theme of the whole work, a symbol of the uncompromising resistance with which the Hussites defended their right to the truth as they conceived it.

Blaník, the last of the cycle, grows out of the same motive of the Hussite heros, who, when local quarrels and internal feud proved too much for them, retired to the hollow hill of Blaník, where they sleep, waiting for the time when their land will most sorely need them. Then they will avake and ride out in triumph to the rescue of their native land. The theme of the Hussite chorale joins at the end with the opening theme of Vyšehrad, in the final apotheosis of a resurrected people, and of their future happiness and glory. F. B.

I. VYŠEHRAD

ВЫШЕГРАД

BEDŘICH SMETANA
(1824—1884)

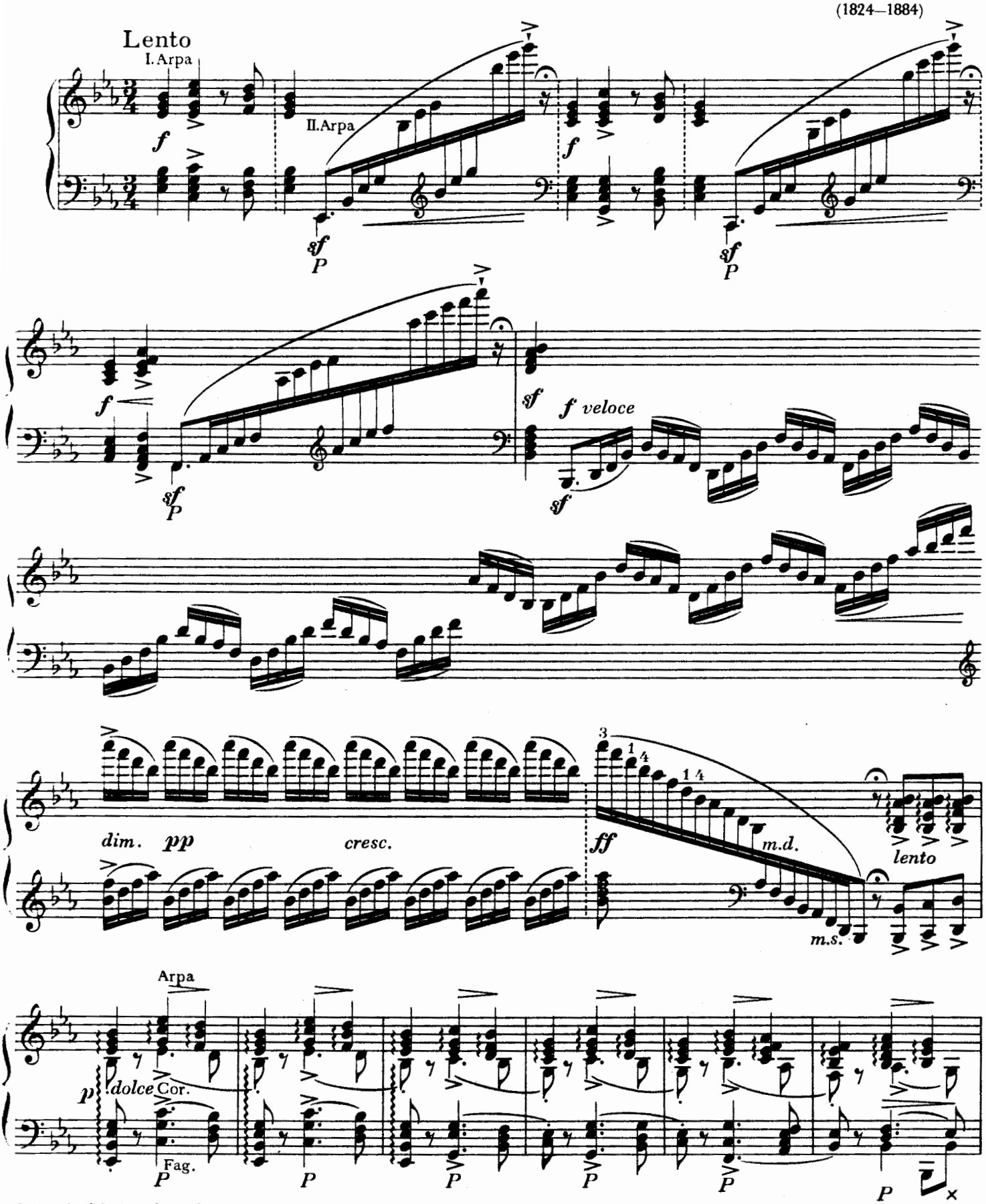

Státní hudební vydavatelství
Praha 1961
now Editio Supraphon)

H 3333

All rights reserved
Printed in Czechoslovakia

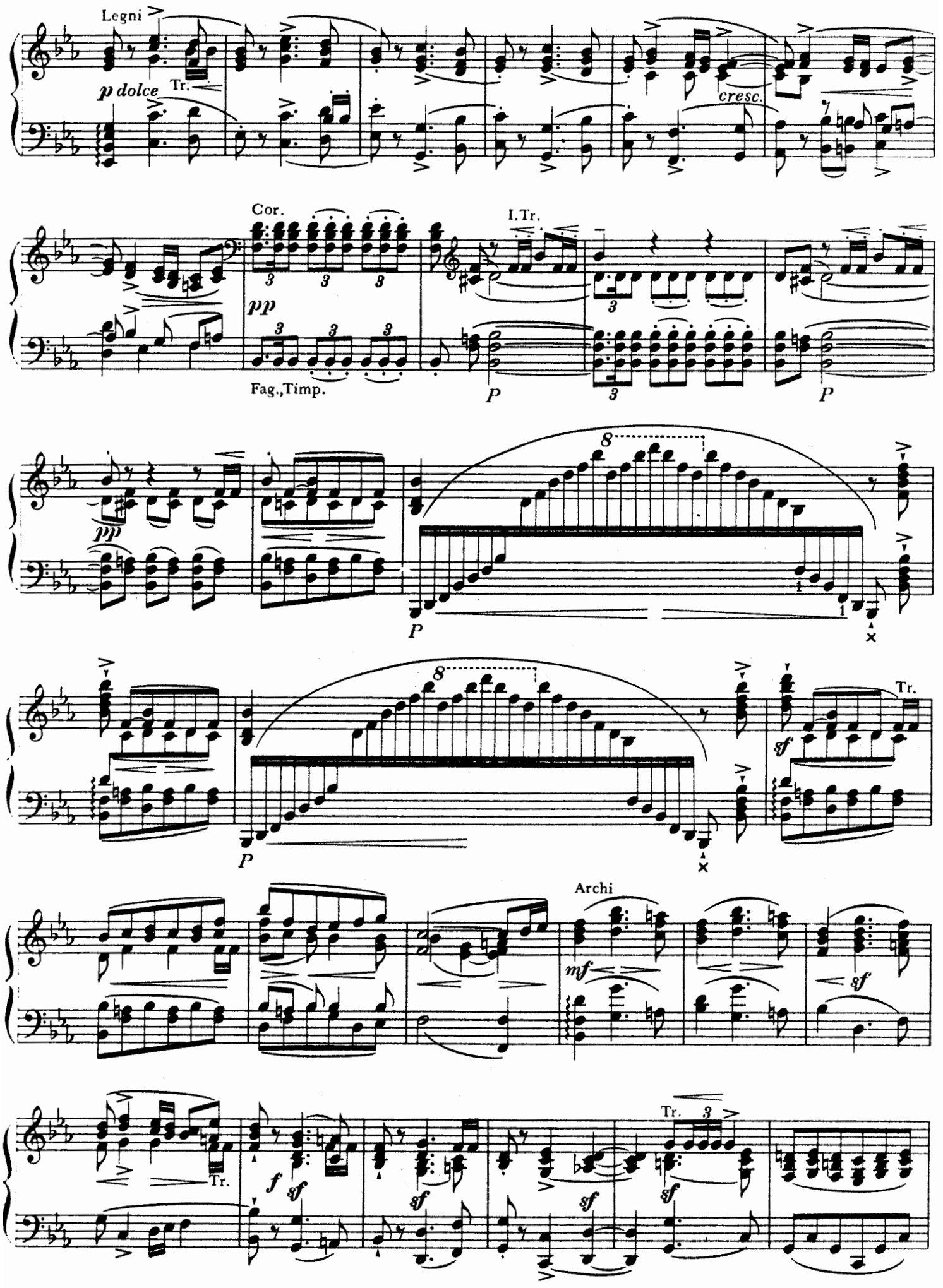
Legni
p dolce
Tr.
cresc.
Cor.
I.Tr.
pp
Fag.,Timp.
P
8
Archi
mf
sf
f

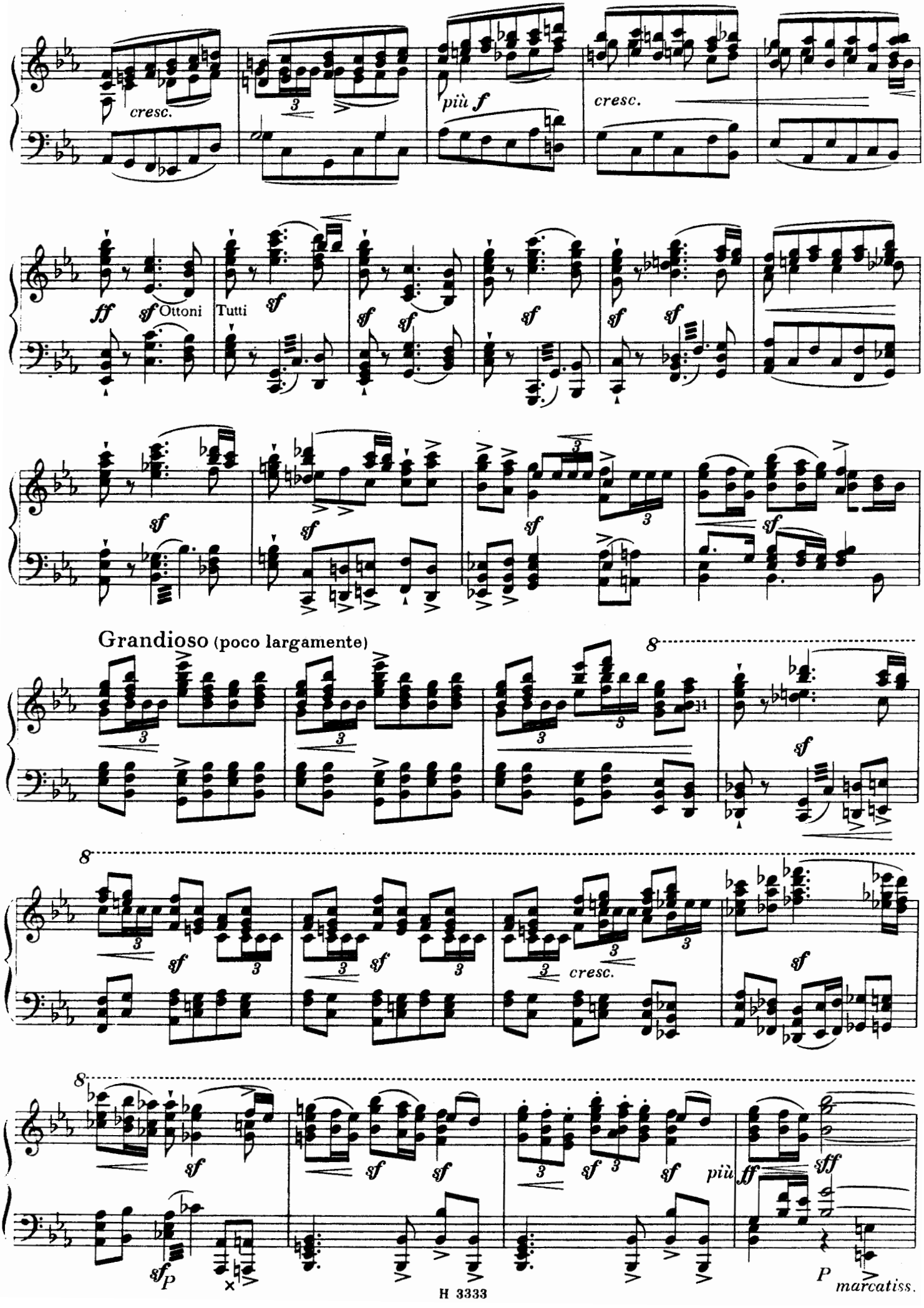
cresc.
più f
cresc.
ff
sf
Ottoni
Tutti
Grandioso (poco largamente)
8
cresc.
sff
più ff
P
marcatiss.

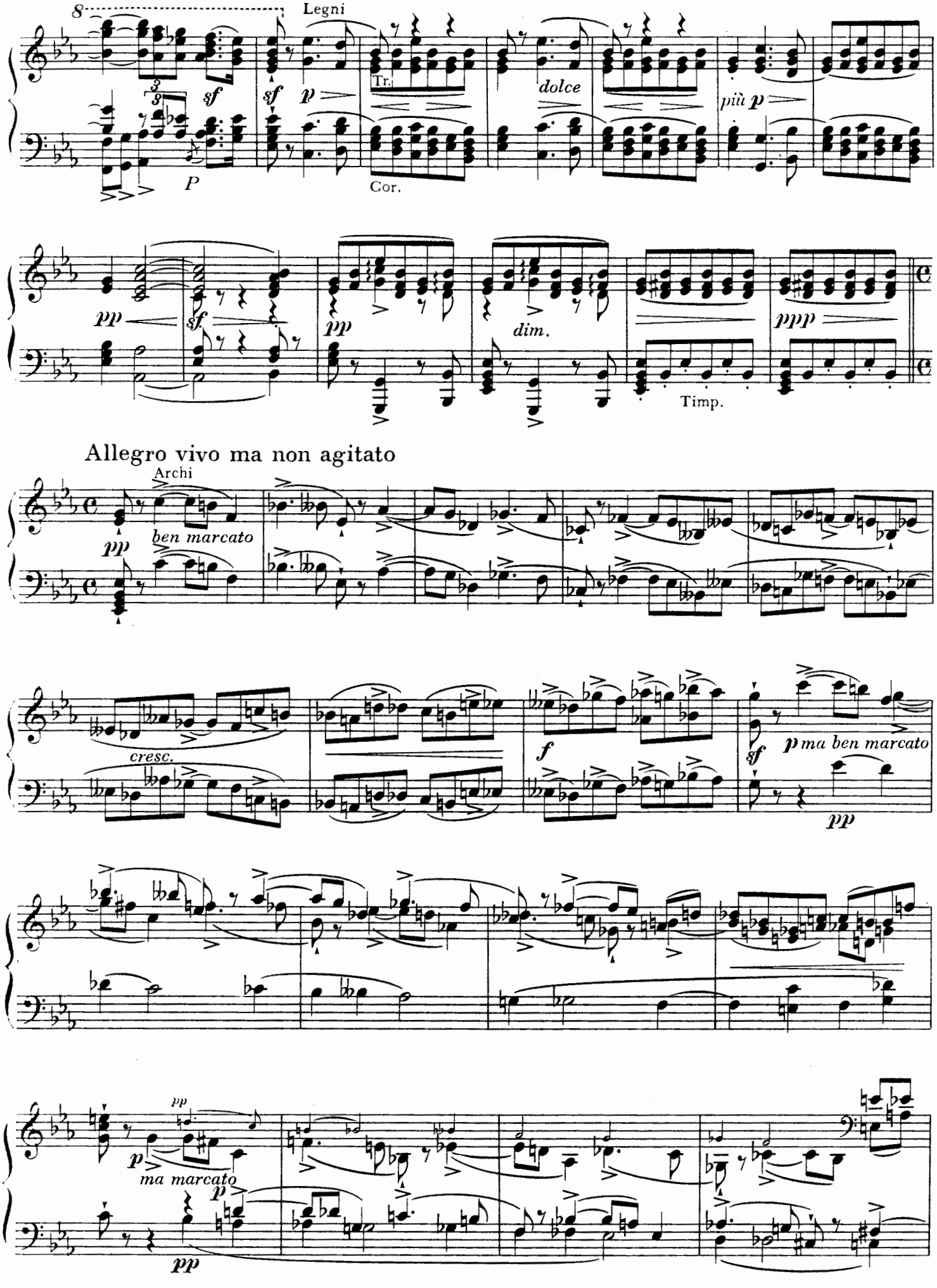
Legni
Tr.
Cor.
dolce
più p
dim.
Timp.
Allegro vivo ma non agitato
Archi
ben marcato
cresc.
ma ben marcato
ma marcato

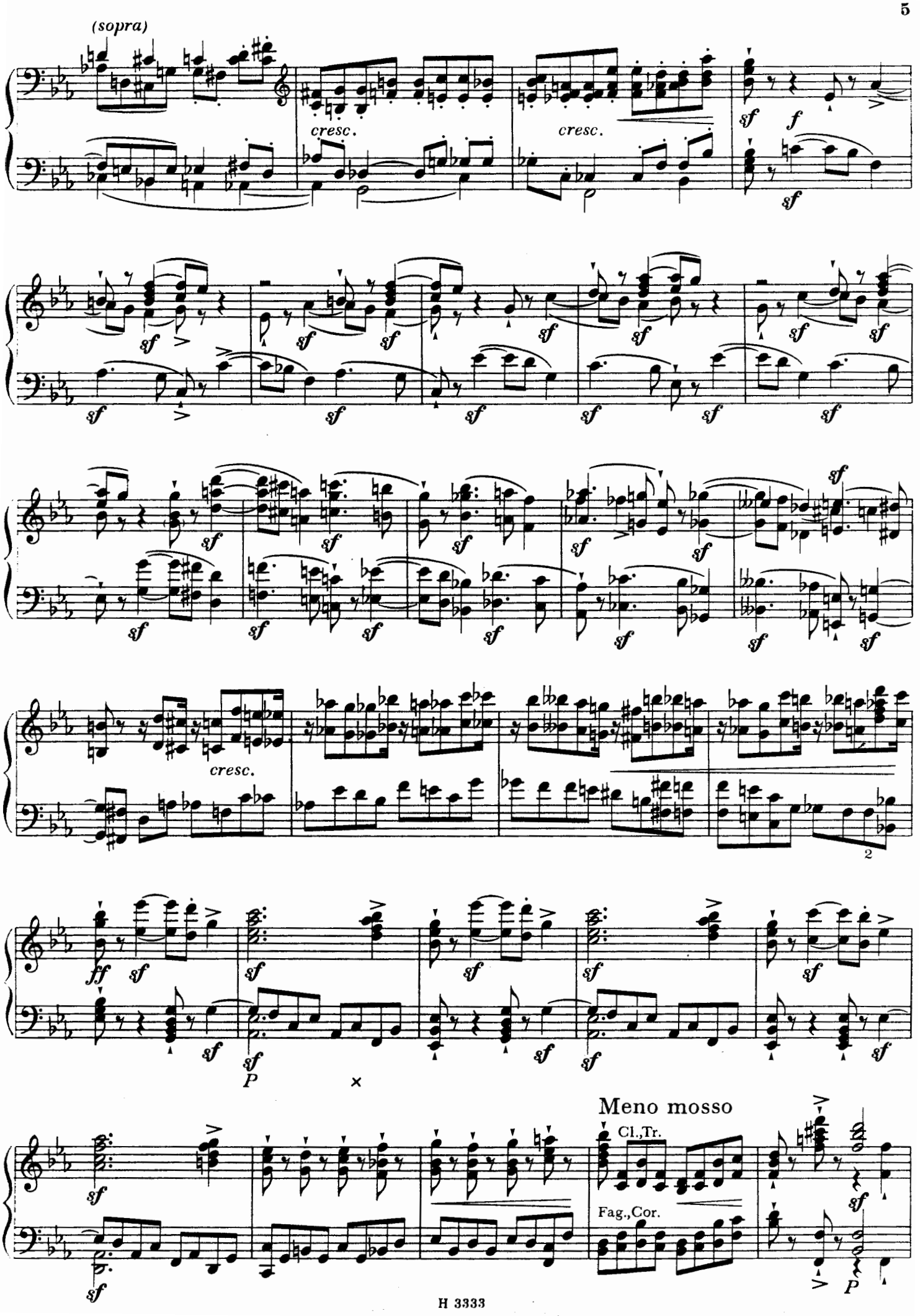
(sopra)
cresc.
cresc.
sf
f
cresc.
2
ff
P
Meno mosso
Cl.,Tr.
Fag.,Cor.

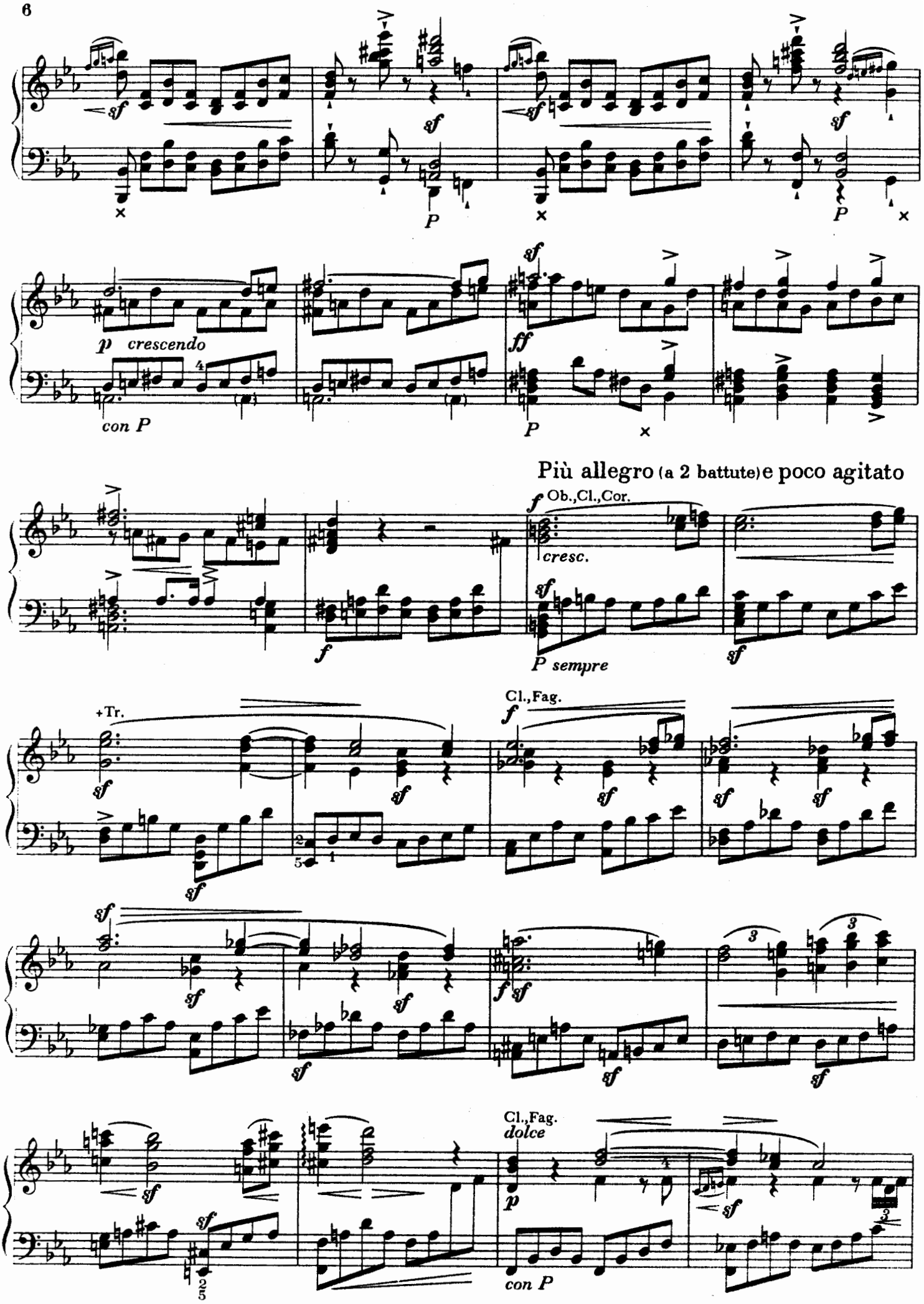
sf
P
p crescendo
con P
ff
Più allegro (a 2 battute) e poco agitato
Ob.,Cl.,Cor.
f
cresc.
P sempre
+Tr.
Cl.,Fag.
dolce
con P

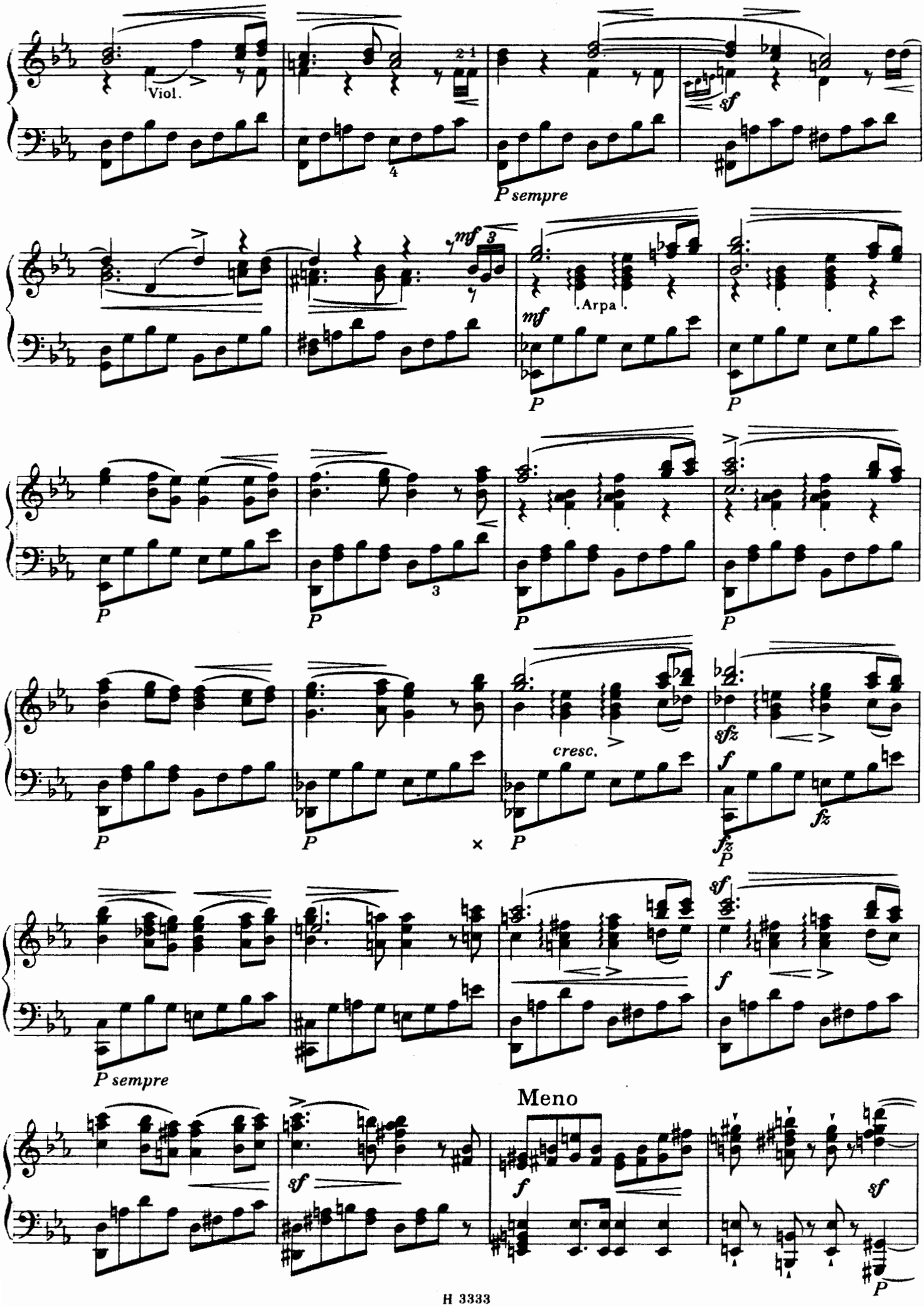
Viol.
P sempre
Arpa
cresc.
P sempre
Meno

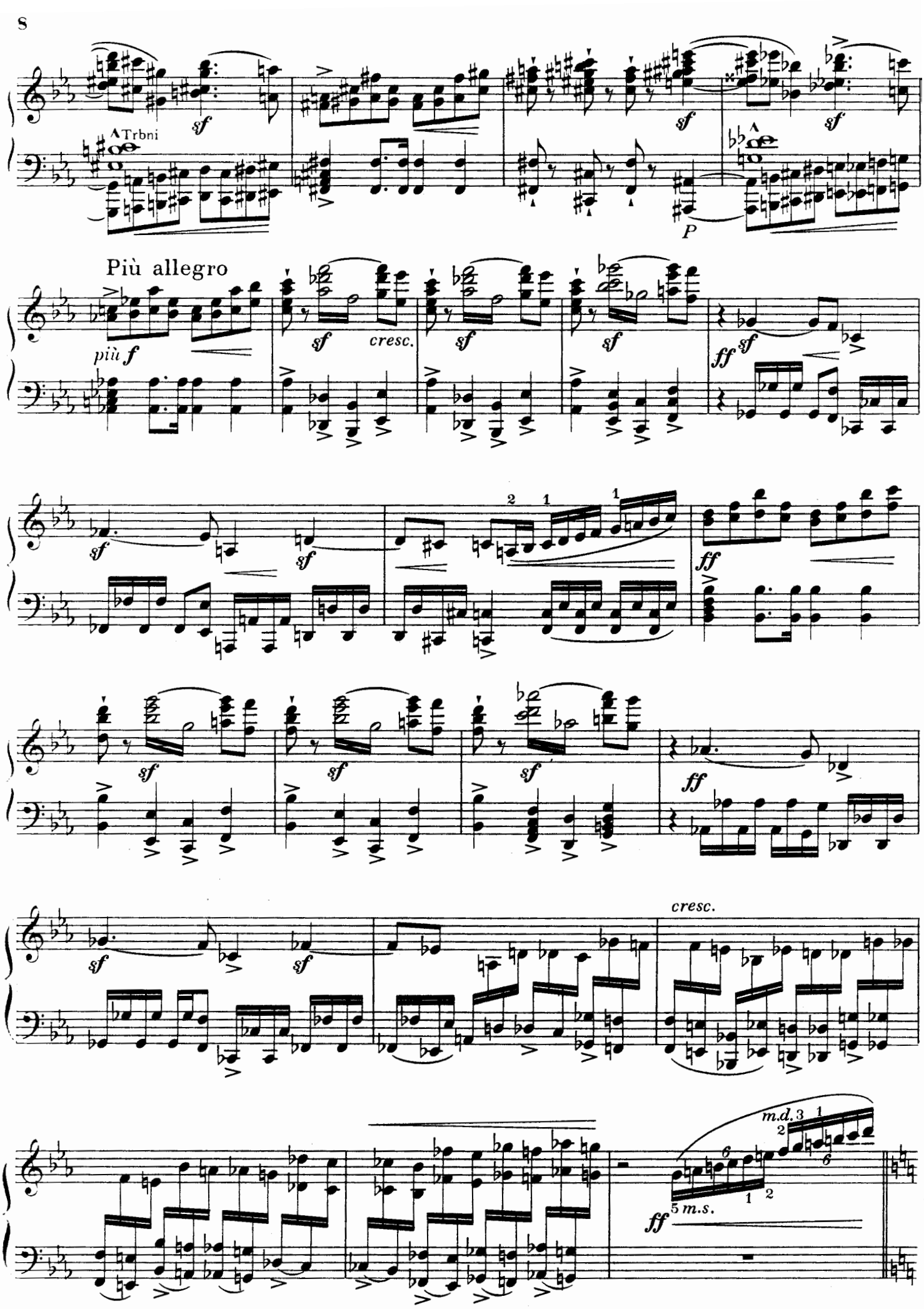
Trbni
sf
P
Più allegro
più f
cresc.
ff
m.d.
5 m.s.

Più mosso (a 2 battute)

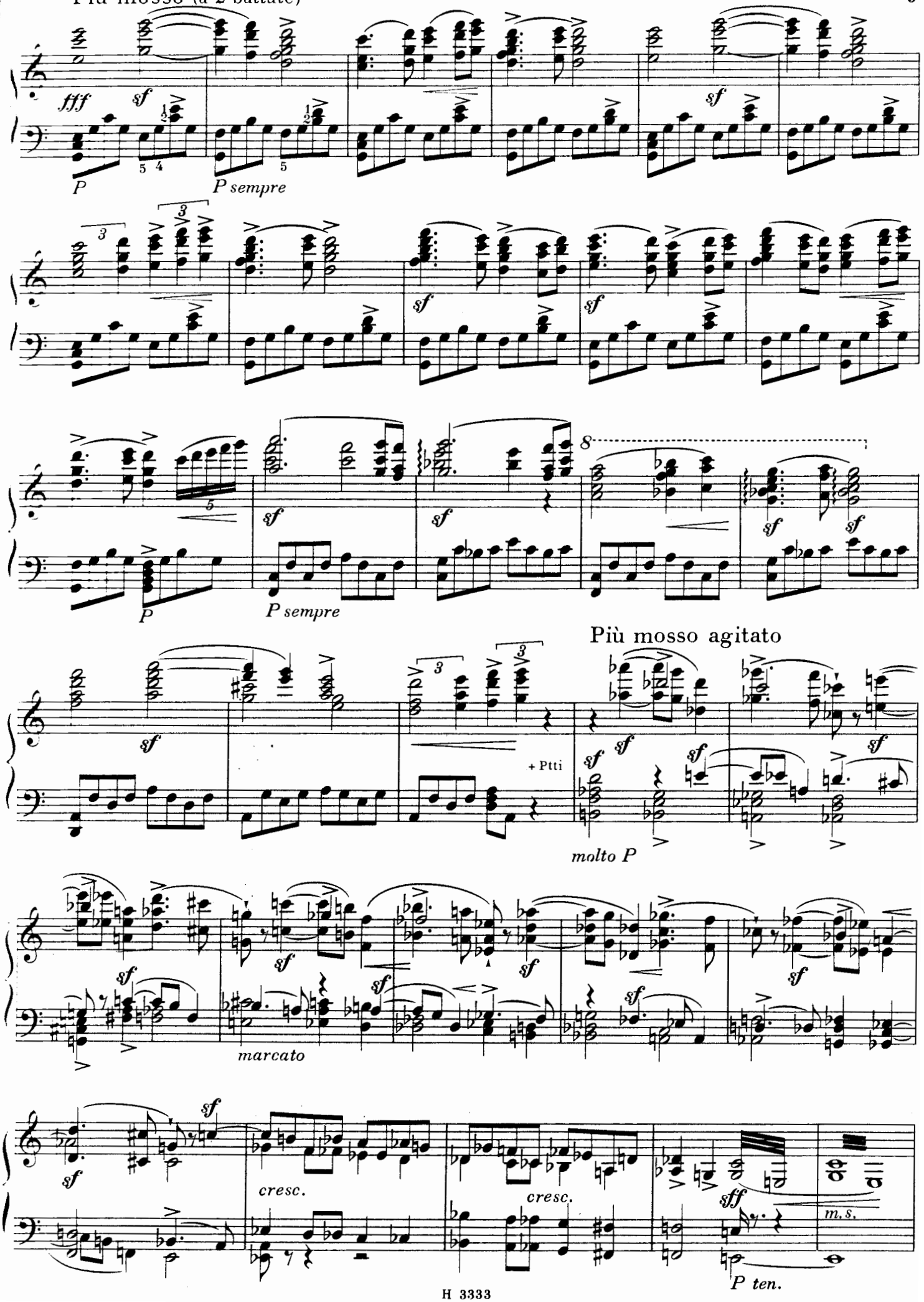

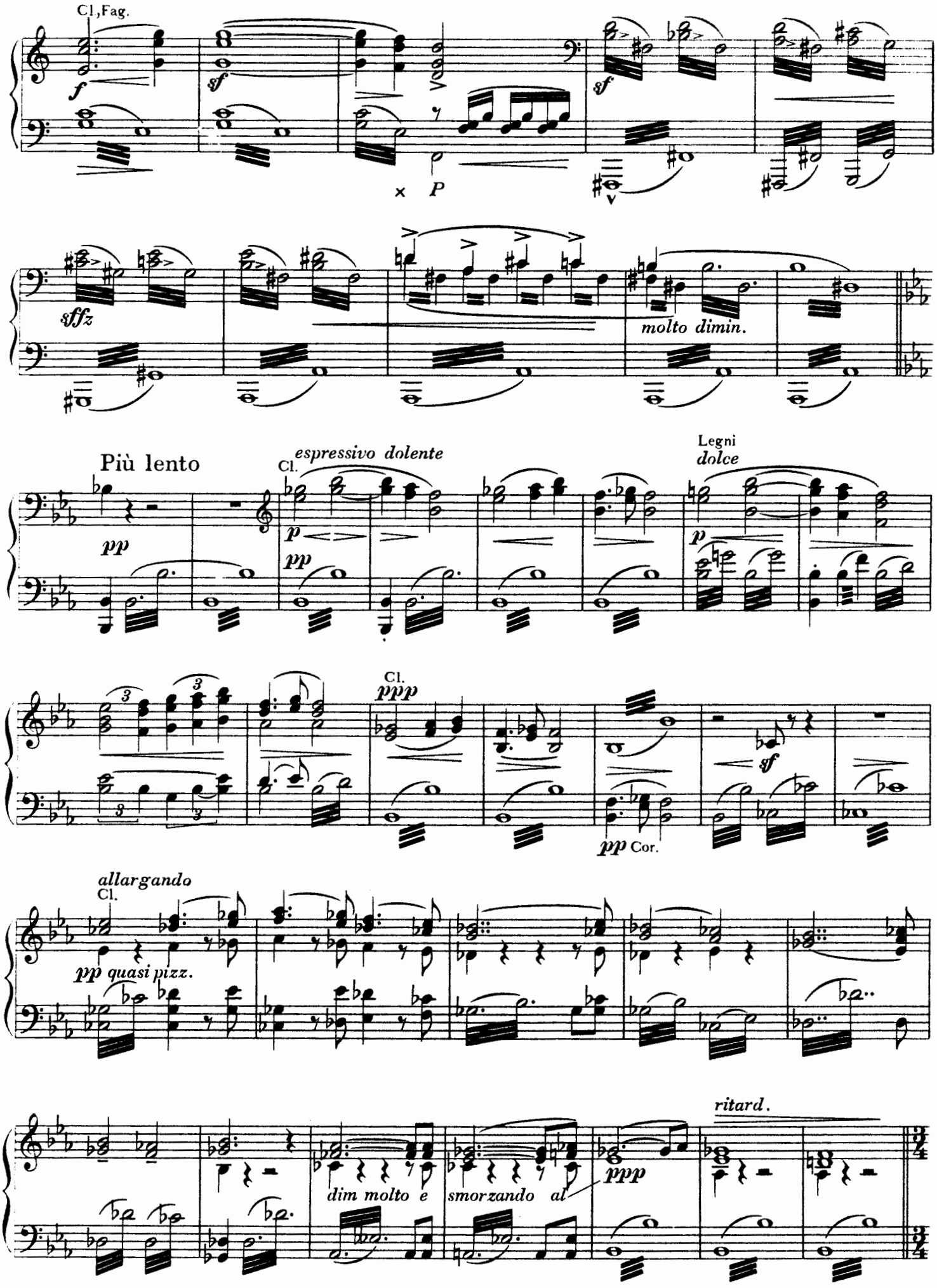
Cl.,Fag.
molto dimin.
Più lento
espressivo dolente
Legni
dolce
allargando
pp quasi pizz.
ritard.
dim molto e
smorzando al

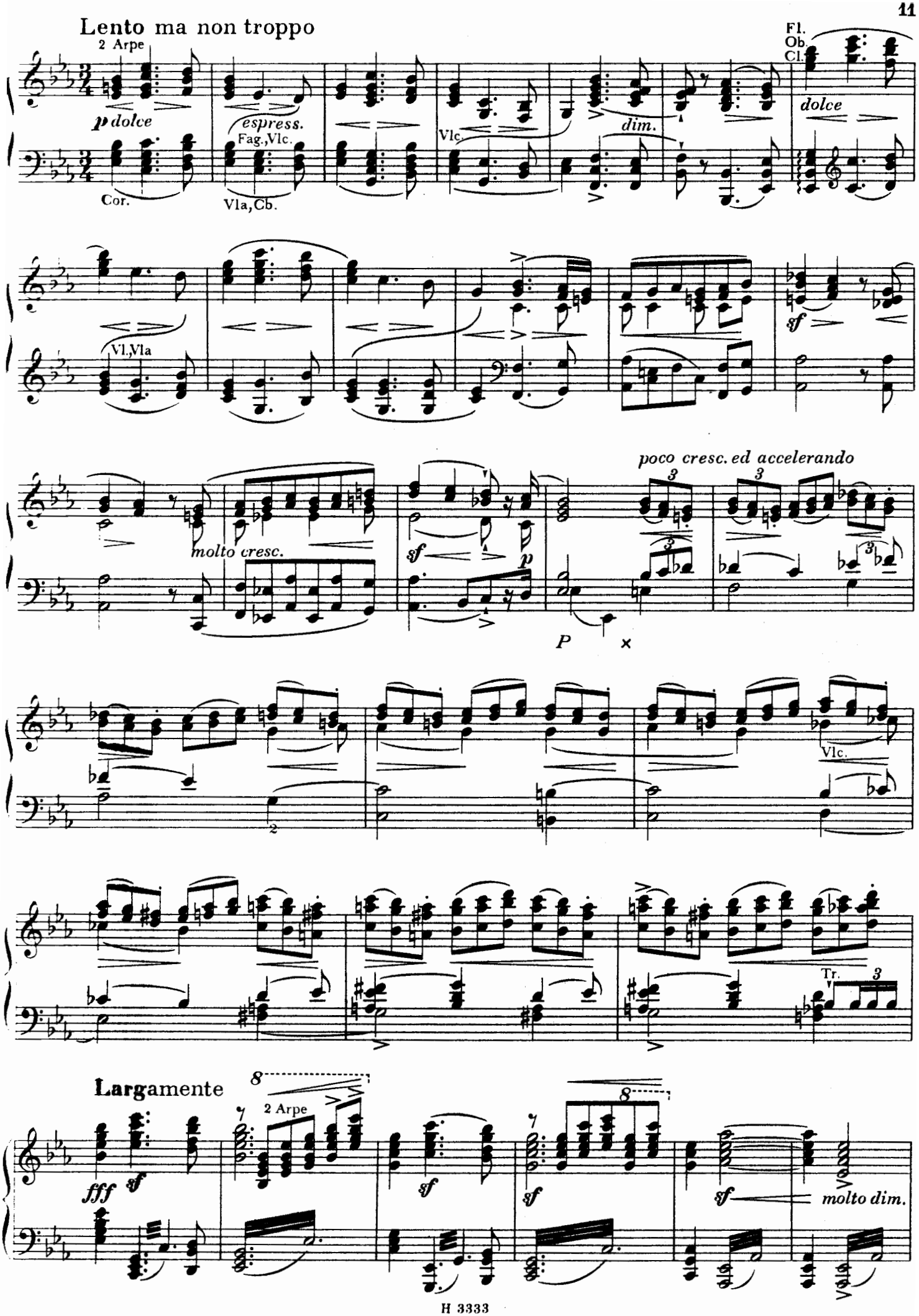
Lento ma non troppo
2 Arpe
p dolce
Cor.
espress.
Fag.,Vlc.
Vla,Cb.
Vlc.
dim.
Fl.
Ob.
Cl.
dolce
Vl,Vla
sf
molto cresc.
sf
p
poco cresc. ed accelerando
3
P
Vlc.
Tr.
Largamente
8
2 Arpe
fff
sf
molto dim.

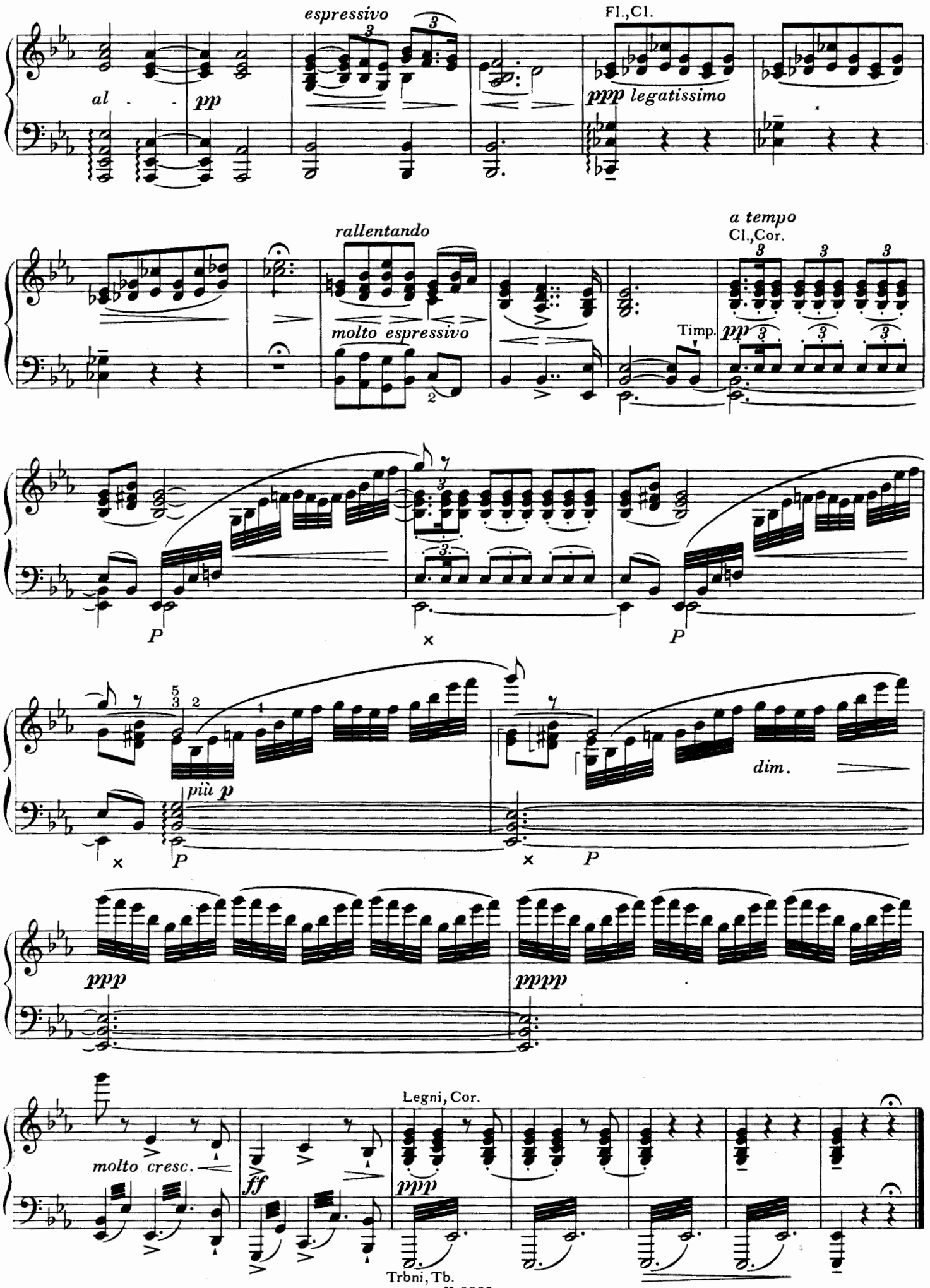
espressivo
Fl.,Cl.
al - - -
pp
ppp legatissimo
rallentando
molto espressivo
a tempo
Cl.,Cor.
Timp.
pp
più p
dim.
ppp
pppp
molto cresc.
ff
Legni, Cor.
Trbni, Tb.